

Kaupunginhallitus 11.05.2026

Valtuustokysymys järjestöjen toimitiloista ja kaupungin tuesta järjestöille (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikäheimonen Taru
Rautavaara Kirsti
Lundell Jani
Tiilikkala Maria
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ym. 4.12.2025 jättämään valtuustokysymykseen järjestöjen toimitiloista ja kaupungin tuesta järjestöille ja toteaa kysymykseen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Valtuutetut Johanna Värmälä ja 27 muuta valtuutettua ovat jättäneet 4.12.2025 valtuustokysymyksen järjestöjen toimitiloista ja kaupungin tuesta järjestöille. Kysymyksessä tuodaan esille toivomus, jonka valtuusto on hyväksynyt 15.8.2025. Toivomuksen mukaan vuoden 2026 budjettineuvotteluihin tuotaisiin tieto järjestöjä koskevasta tilaselvityksestä. Lisäksi valtuusto toivoi, että Espoo edistäisi järjestöjen toimintamahdollisuuksia tilaselvityksen avulla. Taustalla on huoli järjestöjen toimintaedellytyksistä.

Valtuustokysymyksessä kysytään seuraavaa:

1. Miten Espoo voisi nopeuttaa järjestöjä koskevaa tilaselvittelyä, jotta järjestöissä on vuoden 2026 alussa tieto, missä tiloissa järjestöt toimivat tulevina vuosina?
2. Miten Espoo voisi edistää järjestöjen tarvitsemien tilojen antamista Länsi-Uudenmaan muiden kuntien hyviä toimintamalleja hyödyntäen?

Vastaus valtuustokysymykseen

Tiivistelmä:

- Hyvinvointialueen käynnistyminen, säästöpainet ja vuokrasopimusten päättymisen (2025; optio 2026) ovat lisänneet epävarmuutta järjestöjen

tiloissa; LUVN korvaa vuodesta 2026 alkaen enintään 60 % haetusta vuokra-avustuksesta, mikä vaikeuttaa monen järjestön toimintaedellytyksiä.

- Espoossa on kartoitettu kaupungin omistamia mahdollisia järjestötiloja yhdessä Tilapalvelujen kanssa; tavoitteena on löytää tyhjiä tiloja ja selkeyttää tilojen käyttöä sekä kustannusvastuita.
- Kaupunkitasoinen linjaus kuntalaiskäytöstä hyväksyttiin 20.4.2026: periaatteet eri toimijaryhmien tilojen käytölle sekä hinnoittelulle, huomioiden tilojen pääkäyttäjien tarpeet ja budjetoinnin aikajänne.
- Eläkeläisjärjestöille on löydetty ratkaisuja: Valtuustotalon ryhmähuoneet maksutta syksystä 2026, päiväsaikaan vapaita nuorisotilavuoroja sekä LUVN:n maksuttomat tilat neljässä palvelukeskuksessa.
- Vuonna 2026 pilotoidaan Olarin Olohuone -yhteisötaloa; kaupunki kattaa tilakulut ja ostaa operaattoripalvelun yhdistykseltä, vuosikustannus noin 135 000 € ja toiminta arvioidaan loppuvuonna.

Valtuustokysymyksessä on tuotu esille huoli järjestöjen toimintaedellytyksistä nykyisessä tilanteessa. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus toimia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä järjestöjen kanssa. Kuntalain 1 § ja 22 § velvoittavat kuntia myös edistämään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia. Järjestöillä on tärkeä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, sillä järjestöt työskentelevät lähellä kansalaisen arkea. Järjestötoiminnassa ihmisillä on mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan ja erilaisiin harrastuksiin.

1. Miten Espoo voisi nopeuttaa järjestöjä koskevaa tilaselvittelyä, jotta järjestöissä on vuoden 2026 alussa tieto, missä tiloissa järjestöt toimivat tulevina vuosina?

Hyvinvointialueen toiminnan alkamisen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut suuria muutoksia. Uuden organisaation toiminnan polkaiseminen käyntiin sekä samanaikaiset säästöveloitteet globaalien tapahtumien sekä Suomen hallituksen päätösten myötä on aiheuttanut epäselvyyttä järjestöille. Hyvinvointialue on ollut velvoitettu vuokraamaan kunnilta tiloja, jotka edelleen ovat kaupungin omistuksessa. Näiden vuokra-aika on loppunut vuoteen 2025. Vuokrauksia on ollut mahdollista jatkaa lain puitteissa myös optiovuoden 2026 ajan. Osasta tiloja käydään tällä hetkellä edelleen neuvotteluita Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen (LUVN) ja Espoon välillä. Samanaikaisesti LUVN on joutunut säästöpainneessa tekemään rajoituksia vuokra-avustukseen kohdistetuista summista; vuodesta 2026 alkaen LUVN myöntää vuokriin korkeintaan 60 % haetusta summasta. Tämä päätös on ajanut järjestöt vaikeuksiin tilavuokrien maksujen osalta. Käytännössä järjestöt joutuvat joko lopettamaan toimintansa, irtisanomaan työntekijöitä tai vähentämään toimintaa.

Tilakartoitus Espoon kaupungin omistamista tiloista

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi sai valtuustokirjauksessa tehtävän selvittää tila-asioita Espoossa. Työhön osoitettiin 0,5 htv henkilöresurssi vuoden 2025 loppuun. Vuoden 2025 aikana kartoitettiin yhteistyössä Tilapalvelujen kanssa Espoon kaupungin

omistamia tiloja. Tilapalvelut-liikelaitoksella, joka hallinnoi kaupungin omistamia toimitiloja, on toimitiloissaan jonkin verran tyhjiä tiloja, joiden käyttö on mahdollista, kun sopiva vuokranmaksaja löytyy. Elinkeino ja kilpailuvirasto seuraa toimitiloista perittävien vuokrien määrää markkinoiden vääristymisen ehkäisemiseksi. Kaupungin omien tilojen kartoitus on myös Espoon kaupungin tahtotila, sillä järjestöavustuksen myöntäminen ulkopuolisten tilojen vuokranmaksuun ei ole Espoon kaupungin toiminnan kannalta järkevin vaihtoehto.

Tilakartoitus pitää sisällään monisivuisen Excel-taulukon, johon on listattu erilaiset tilatyypit, tilan omistaja, päävuokralainen, tilan hallinnoija, tilan käyttötarkoitus, kustannukset käyttäjille, varausjärjestelmä, tilan käyttöaika, kulunvalvonnan ratkaisut, luovutus- ja käyttöperiaatteista vastaava taho sekä kuntalaiskäyttömahdollisuus.

Kaupunkitasoinen linjaus tilojen kuntalaiskäytöstä

Kaupunkitasoinen yleislinjaus kuntalaiskäyttöön tarkoitettujen tilojen käytöstä on hyväksytty Konserni- ja tilajaostossa 20.4.2026. Linjauksessa määritellään yhteiset periaatteet muun muassa poliittisten ja uskonnollisten toimijoiden, kotoutumista edistävien toimijoiden, sekä seniori-, vammais- ja muiden hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta edistävien toimijoiden tilojenkäytölle kaupungin eri tilatyypeissä. Linjauksen mukaisesti kussakin tilatyypissä huomioidaan ensisijaisesti tilan pääkäyttäjän oman kohderyhmän tarpeet ja näiden lisäksi pyritään kaupunkitasoiseen yhteneväisyyteen yllä mainittujen toimijoiden tilojenkäyttömahdollisuuksissa ja käytön hinnoittelussa.

Mikäli järjestöille luovutetaan tilat maksutta, se käytännössä tarkoittaa, että tulosityksiköt maksavat järjestöjen tilat omasta budjetistaan (sisältäen mm. siivouksen ja kulunvalvonnan). Tämä edellyttää budjetointia tulosityksien käyttösuunnitelmaan jo 1,5 vuotta etukäteen. Yleislinjauksella selkiytetään myös näiden kustannusvastuiden osoittamista oikealle vastuuyksikölle.

Räätälöityjä ratkaisuja eläkeläisjärjestöjen tilapulaan

Eläkeläisjärjestöjen tila-ahdingon ratkaisuksi on löytynyt Valtuustotalon ryhmähuoneet, joita eläkeläisjärjestöt voivat käyttää maksutta syksystä 2026 alkaen. Kohderyhmänä on erityisesti ne eläkeläisjärjestöt tai toimijat, jotka ovat kokoontuneet Espoon torin palvelukeskuksessa.

Hyvinvointialueen tekemä Espoon torin vuokrasopimus päättyy 30.6.2026 uuden ruokamarketin rakentamisen vuoksi. Siellä kokoontuneet järjestöt saavat korvaavat tilat Valtuustotalolta. Valtuustoryhmien puheenjohtajat ovat suhtautuneet ryhmähuoneiden käyttöön erittäin myönteisesti.

Lisäksi Nuorisotiloilla on päiväsaikaan tyhjiä käyttövuoroja, joita eläkeläisjärjestöt voivat hakea pienimuotoiseen kokous- tai kokoontumistoimintaan maksutta. Kuntalaiskäyttöön tarkoitettuja nuorisotiloja löytyy Espoosta Haukilahdesta, Kalajärveltä, Karakalliosta, Karhusuolta, Kauklahdesta, Kirkkojärveltä, Kivenlahdesta, Leppävaarasta, Mankkaalta, Matinkylästä, Nöykkiöstä, Opinmäeltä, Perkkäalta, Saunalahdesta, Soukasta, Suvelasta (myös ruotsinkielinen nuorisotila) sekä Tapiolasta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tarjoaa edelleen maksuttomia tiloja eläkeläisjärjestöjen käyttöön neljässä eri palvelukeskuksessa (Tapiola, Leppävaara, Soukka, Kauklahti). Näiden tilojen käyttöehdoista sekä rahoituksesta vastaa siis hyvinvointialue.

Tilapilotti Olarin Olohuone

Yhteisöllisyyden ja paikallisen asukasosallisuuden vahvistamiseksi pilotoimme vuoden 2026 aikana yhteisötila-mallia Olarin Talvipuutarhan entisellä nuorisotilalla. Tila on nimetty nykyisellään Olarin Olohuoneeksi. Yhteisötila-mallin ajatuksena on, että kaupunki huolehtii tilan kuluista (mm. tilavuokra, siivous, yms.) ja ostaa yhteisötalon operaattoripalvelut yhdistykseltä, joka huolehtii käytännön toiminnan pyörittämisestä. Yhteisötila-malli mahdollistaa eri järjestöjen sekä yksittäisen kuntalaisten kerhojen ja avoimen toiminnan mahdollistamisen tiloissa maksutta. Toimintaa on kuvattu tarkemmin täällä: Tilapilotti - Emy Yhteisötalon toiminta edellyttää yhteyshenkilöä Espoon kaupungilta sekä budjetointia toiminnan jatkamiseksi. Kustannukset Olarin olohuoneen osalta on vuosittain noin 135 000 euroa, jotka pitävät sisällään tilan vuokratulot (60 000 e), operaattorikustannukset (35 000 e), kaupungin tilakoordinaattorin palkkakulut 0,5 htv (30 000 e) sekä juoksevia kuluja (siivous, ensiapuvälineet, avaimet, mahdolliset korjaukset yms. 10 000 e). Vuodelle 2026 käynnistämiskustannukset ovat olleet hieman suuremmat mm. kalustamisen vuoksi.

Olarin olohuoneen toimintaa arvioidaan loppuvuodesta. Toimintaa arvioidaan operaattorin keräämän datan sekä opinnäytetyön avulla. Ensimmäisten kuukausien käyttäjäkokemukset ovat olleet rohkaisevia.

Selvitystä on valmisteltu maaliskuusta 2025 alkaen ja selvitystyö osoittautui matkan varrella huomattavasti laajemmaksi ja monimutkaisemmaksi kuin alun perin arveltiin, minkä vuoksi työ on ollut hidasta. Työtä ei ole ollut mahdollista nopeuttaa käytössä olleella henkilöresurssilla. Kaupungin tilat ovat hyvin monimuotoisia ja järjestöjen tilatarpeet keskenään erilaisia, jolloin yksi malli ei palvele kaikkia.

2. Miten Espoo voisi edistää järjestöjen tarvitsemien tilojen antamista Länsi-Uudenmaan muiden kuntien hyviä toimintamalleja hyödyntäen?

Lohjan esimerkki yhdistyksille myönnettävästä hyte-statuksesta on hyvä. Lohjan kaupunki tukee hyte-statuksen saaneita yhdistyksiä antamalla mm. koulujen opetustiloja, yhdistyksen talon tiloja tai kulttuuritalon salia maksutta käyttöön. Hyte-statusta haetaan ja se edellyttää yhteistyösopimuksen allekirjoittamista kaupungin kanssa. Espoossa vastaavanlaisen toimintamallin käyttöönotto on mahdollista, mutta se vaatii omistajuuden osoittamisen lisäksi resurssointia tilojen vuokratukustuksiin ja toiminnan koordinointiin. Tällä hetkellä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen järjestöavustuksista on myönnetty vuokraavustuksia järjestöille. Vuonna 2025 vuokra-avustuksia jaettiin 115 000 euroa ja vuodelle 2026 summan on arvioitu nousevan noin 150 000 euroon.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Kv-kysymys Miten Espoo voisi nopeuttaa järjestöjä koskevaa tilaselvittelyä ja edistää tilojen antamista muiden Länsi-Uudenmaan kuntien hyviä toimintamalleja hyödyntäen?, Värmälä Johanna + 27 kvalt.

Tiedoksi